

VUJICA REŠIN TUCIĆ VERSEI

EGY FOLYÓIRATNÁL

Egy folyóiratnál elutasították a verseimet,
mert főnevekből, névmásokból, igékből,
melléknavekből, határozókból, előjárókból,
kötőszavakból és indulatszavakból állanak.
Rögtön tudtam, hogy igazuk van.

NAGY-LOŠINJON

Nagy-Lošinjon, egy nyáron,
kiengedett a labdánk,
amíg futballoztunk.
Én kézbe vettem, hogy felfújjam.
Annyira erőlködtem, hogy elveszítettem eszméletemet!
Aztán jött az orvosnő,
meggyújtott egy zseblámpát
és belevilágított a szemembe.

EGY MACEDÓNIAI MUNKAAKCIÓN

Egy macedóniai munkaakción,
a Negotino—Demir Kapija vasútvonal építésén,
közel mentem egy lóhoz.
A gazdája veszettül verte.
Amikor egészen megközelítettem,
a ló felém fordította fejét,
elvigyorodott, és a nyakam után kapott.
Majdnem leharapta a fejem.
Azóta kerülöm a lovakat.

LASSAN EMELTEM FÖLFELE

Versecen, egy estefelé, a barátom nőjével
 mentem a parkon keresztül.
 A stadion kapuja be volt zárva.
 Át kellett másznunk rajta.
 Fölemeltem, s mivel a sötétben rosszul láttam,
 tenyeremmel a lába között fogtam meg.
 Meleg volt és puha.
 A csendben lassan emeltem fölfelé.
 Később aztán egész úton hallgattunk,
 s a barátomnak nem szóltunk semmit.

TÁNCOS MINDEN IRÁNYBAN

Egy táncon, Versecen, 1957 (?)-ben
 egy táncos úgy táncolt,
 hogy sosem felejttem el.
 Lee Marvinra, a színészre emlékeztetett.
 Cipőjét fel sem emelve a padlóról,
 óriási léptekkel forgatta
 maga körül a lányt.
 Minden irányba táncolt.
 Fürgén megtett két-három lépést előre,
 aztán hirtelen vissza.
 Néztem, s biztos voltam benne,
 hogy így fog eltelni egész életem.
 Aztán hozzám lépett egy nagy darab lány,
 és tánkra kért.
 Az „Olga Petrov” általános iskola nagytermében
 semmi sem volt kétségbeejtőbb a mi tangónknál.
 Meglapulva behemót említi közt, hallottam,
 hogy a lány Jovan Sterija Popović házában lakik.
 Tojásaim rángatóztak hasam alatt,
 tenyerem pedig lankadtan pihent a hájas faron.
 Láttam Sterija emlékművét a városi parkban.
 Egy összenyomorgatott bronzdarab,
 melyre rettenetesen kezdtem hasonlítani,
 amint ott botladoztam a tömegben,

a felülmúlhatatlan táncos mellett.
 Egyszer régen, Brueghel egyik festményén
 felfedeztem a tömegben egy bolond nőt,
 piros kétszarvú sapkával a fején.
 A bolond minden irányba sietett.
 Akkor eszembe jutott minden.

BORA ĆOSIĆNÁL, AZ ÍRÓNÁL

Elmentem Bora Ćosićhoz, az íróhoz.
 Boro szépen fogadott.
 Később, amikor látta, hogy nem akarok
 szedelőzködni, lefeküdt az ágyba,
 magára terítette a pokrócot,
 és azt mondta:
 — *Erős szívverésem van idegi alapon.*
 Úgy döntöttem, hogy maradok még egy kicsit.

FÜLÖP Gábor fordításai

A HÉTKÖZNAPOK FANTASZTIKUMA

(V. R. Tucić verseiről)

Az 1941-ben, a bánáti Melencében született Vujica Rešin Tucić koránál fogva a modern szerb költészet középnemzedékéhez lenne sorolható (ha egyáltalán be akarnánk sorolni valahová), kései indulása és verseinek költészeti rokonai alapján azonban a még (talán) fiatalnak számító költőnemzedék antológiájában a helye. Első kötete (*Jaje u čeličnoj ljušci*) 1970-ben jelent meg, abban az időben, amikor a nála tíz évvel fiatalabbak könyvei láttak már napvilágot, s így indulása is egy új nemzedék indulásával esett egybe. Azóta újabb két verseskötet és egy könyvkritikáiból készült válogatás kerülhetett olvasói kezébe.

Legfrissebb verseivel, a nyelvet elemeire szétszedő, majd kísérletképpen több módon ismét felépítő grammatikai komoly játéka helyett, melyek oly jellemzőek voltak költészetének egy szakaszára, most „a téma az utcán hever (vagy szalad), csak fel kell szedni (el kell fogni)” közhelyét juttatja eszünkbe, s rá kell jönnünk, hogy néha azért a közhelyekben is van némi igazság.

Ezek a profán versek, melyeknek látszólag se füle, se farka, a poénaik is antipoének inkább, mégis igen olvasmányosak. Tucić ért hozzá, hogy a leghétköznapiabb, legprofánabb, legegyszerűbb dolgot is úgy mondja el, hogy az, szinte anélkül, hogy észrevennénk, hihetetlenné és fantasztikussá váljon. Talán éppen azért, mert várunk még valami „szépet”, valami „patetikusát”, valami „izgalmasat”, hiszen ezt sugallják az ügyesen megválasztott verscímek, ezzel csábít az ismert személyiségek (költők, festők) szerepeltetése a versekben, s róluk az átlagolvasónak az áhítat és a felmagasztosulás jut eszébe, nem pedig az, hogy ezek az emberek is esznek, tisztálkodnak és szükségüket végzik. Tucić sokszor épp erre az ellenpontra épít. Beszámol, mondjuk, arról, hogy a „becskereki hídnál” látta Jovica Acínt, a költőt, amint lélekszakadva rohant a záporban, s egyszer csak elesett. Kész. Mi pedig döbbenten csapjuk össze kezünket, és felkiáltunk: „Ó! De hiszen ez hihetetlen!”

FÜLÖP Gábor